

Reactie van de Vereniging Openbaar Onderwijs op het rapport van Sardes 'Schoolkostenmonitor 2009-2010' en de beleidsreactie van staatssecretaris Van Bijsterveldt (222207) daarop

Aanbeveling

De Vereniging Openbaar Onderwijs is van mening dat de Tweede Kamer onder de huidige feiten en omstandigheden niet anders kan dan de staatssecretaris te verzoeken om scholen een sanctie op te leggen wanneer zij de bestaande wet- en regelgeving inzake de schoolkosten overtreden. Tevens beveelt de Vereniging Openbaar Onderwijs de Tweede Kamer aan over te gaan tot het invoeren van een zwarte lijst vanwege het ministerie van OCW met betrekking tot de schoolkosten. Een dergelijke lijst kan niet worden overgelaten aan een toevallig particulier initiatief, mede gezien de resultaten van het onderzoek van de Onderwijsinspectie en van deze schoolkostenmonitor, en omdat het ministerie verantwoordelijk is voor naleving van de wet- en regelgeving. De huidige witte lijst inzake schoolkosten van de VO-raad, die in de plaats van een oorspronkelijk door de Kamer gevraagde zwarte lijst is gekomen, blijkt volstrekt onbetrouwbaar en misleidend.

Schoolkostenmonitor en beleidsreactie

De Vereniging Openbaar Onderwijs is van mening dat de Schoolkostenmonitor het beeld vertekent hoe scholen in het voortgezet onderwijs met de schoolkosten omgaan. De monitor werkt namelijk uitsluitend met gemiddelden. Scholen die overvragen, komen zo mooi weg, omdat scholen die een bescheiden bijdrage vragen het gemiddelde naar beneden bijstellen. De wijze van presenteren van de onderzoeksresultaten in de monitor vindt de Vereniging Openbaar Onderwijs te positief, evenals de beleidsreactie van de staatssecretaris.

Te positieve presentatie

Ongeveer de helft van de scholen betaalt te veel betaalde bijdragen niet terug aan de ouders. Drie kwart van de scholen stuurt aan het einde van het schooljaar geen gespecificeerde afrekening aan de ouders. Een derde van de scholen kent de gedragscode schoolkosten niet, terwijl andere zich er nauwelijks tot niet aan houden. De monitor presenteert de zaken andersom en stelt bijvoorbeeld dat ongeveer de helft van de scholen bijdragen terugbetaalt en een kwart van de scholen deze specificeert. De Vereniging Openbaar Onderwijs vindt dat een te positieve en in zekere zin misleidende benadering van de werkelijkheid.

Schoolkosten voor ouders stijgen

De juichende conclusie van de staatssecretaris dat de gemiddelde schoolkosten voor ouders voor het eerst in jaren aanzienlijk is gedaald, vindt bij de Vereniging Openbaar Onderwijs geen gehoor. Voor zo'n conclusie is geen onderzoek nodig, meent de Vereniging Openbaar Onderwijs. De gratis schoolboeken veroorzaken een daling van de kosten tussen de € 300,- en € 400,-. Dat was in 2008 al bekend en geeft geen reden tot juichen. De staatssecretaris heeft het er niet over dat volgens de monitor in het praktijkonderwijs, havo en vwo de overige schoolkosten voor ouders zijn gestegen. Zij verklaart een specifieke stijging van de kosten voor extra schoolactiviteiten aan de hand van dure, luxe reizen en noemt daarbij de Romereis voor vwo als voorbeeld. De Vereniging Openbaar Onderwijs vindt die verklaring weinig geloofwaardig, omdat de Romereis bijna zo oud is als Rome zelf en niet vorig jaar voor het eerst is gehouden.

Gedragcode werkt niet

De monitor laat zien dat de gedragscode schoolkosten niet volledig wordt nageleefd. De staatssecretaris acht het waarschijnlijk dat dat komt omdat de code nog relatief onbekend lijkt te zijn. De gedragscode is niet meer en niet minder dan een weergave van de wettelijke bepalingen met hier en daar wat algemene opmerkingen; reden waarom de Vereniging Openbaar Onderwijs indertijd de code niet heeft ondertekend. In de reactie van de staatssecretaris wordt dit overigens niet genoemd.

Het had en heeft volgens de Vereniging Openbaar Onderwijs weinig zin bestaande wet- en regelgeving in het jasje van een code te gieten, als je weet dat de scholen zich er toen en nu toch niet aan houden. Een code werkt in die zin zelfs contraproductief, omdat het de schijn wekt van een oplossing van een probleem, waardoor er vervolgens voor een langere tijd niet meer naar omgekeken hoeft te worden.

Scholen negeren bewust wet- en regelgeving

De staatssecretaris geeft feitelijk aan dat de scholen bestaande wet- en regelgeving niet kennen. De Vereniging Openbaar Onderwijs durft dat te betwijfelen. Veel scholen treden bestaande wet- en regelgeving over de schoolkosten bewust met voeten, wat nu ook weer blijkt uit de zwarte lijst van de Vereniging Openbaar Onderwijs met betrekking tot de gratis schoolboeken. Sinds de invoering van de code is er inmiddels een kleine vijf jaar verstreken. Recent onderzoek van de Onderwijsinspectie bevestigt dat de code niet werkt. Slechts 1 procent van de scholen past de wet- en regelgeving juist toe; 99% dus niet! Revitaliseren van deze code heeft dan ook volstrekt geen zin.